

Psykiatri

Psykiatriloven - fysisk magt/fastholdelse			
Udgiver	Region Hovedstadens Psykiatri		
Dokumenttype	Vejledning	Version	1
Forfattere	Gitte Krogager	Gældende fra	20-12-2010
Faglig ansvarlig	Gitte Krogager	Næste revision	20-12-2012
Ændringskommentar			

Formål

Formålet er at beskrive lovgrundlaget for derigennem sikre en korrekt og skånsom procedure vedrørende anvendelse af fysisk magtudøvelse, herunder fastholdelse.

Definitioner/Afgrænsninger

En patient, der er indlagt på et psykiatrisk center, kan fastholdes og om fornødent mod sin vilje føres til et andet opholdssted på afdelingen / det psykiatriske center, såfremt det vil afværge at patienten:

§ udsætter sig selv eller andre for at lide nærliggende fare på legeme eller helbred *eller*

§ forfølger eller på anden lignende måde groft forulemper medpatienter *eller*

§ øver hærværk af ikke ubetydeligt omfang.

Kriterierne for anvendelse af fysisk magt er således de samme som for tvangsfiksering, men anses almindeligvis for at være en mindre indgribende foranstaltning. Inden der anvendes fysisk magt, skal patienten forsøges korrigeret ved tiltale og om muligt gennem dialog. Husk dokumentation herfor.

Fremgangsmåde

Lovgivning

Det følgende er opbygget således:

Relevante paragraffer i psykiatriloven

↓

Relevante paragraffer i bekendtgørelser

↓

Ministerielle vejledningstekster

Psykiatrilovens § 17

En person, der er indlagt på psykiatrisk afdeling, kan fastholdes og om fornødent med magt føres til et andet opholdssted på sygehuset, såfremt betingelserne i § 14, stk. 2 ([link](#)), er opfyldt. Over for personer, der er frihedsberøvet efter reglerne i kapitel 3 ([link](#)), kan der anvendes den magt, der er nødvendig for at sikre deres fortsatte tilstedeværelse på afdelingen.

Stk. 2. Er det af afgørende betydning for bedring af en meget urolig patients tilstand, kan lægen bestemme, at patienten om fornødent med magt skal have et beroligende middel.

Bekendtgørelse nr. 1338 af 2. december 2010 om anvendelse af anden tvang end frihedsberøvelse på psykiatriske afdelinger

§ 24. Når betingelserne for anvendelse af tvangsfiksering er opfyldt, kan en person, der er indlagt, i stedet fastholdes og om fornødent med magt føres til et andet opholdssted på sygehuset.

Stk. 2. Afgørelsen af, hvilket middel, der skal anvendes i det enkelte tilfælde, træffes under iagttagelse af det mindste middels princip, jf. lovens § 4, ligesom betingelserne for anvendelse af fysisk magt skærpes, jo mere indgribende en foranstaltning, der er tale om.

§ 25. Uanset at betingelserne for anvendelse af fysisk magt, jf. § 24, stk. 1, ikke er til stede, kan der over for personer, der er frihedsberøvede, jf. lovens kap. 3, anvendes den magt, der er nødvendig for at sikre deres fortsatte tilstedeværelse på afdelingen.

§ 26. Når det er af afgørende betydning for bedring af en meget urolig patients tilstand, kan lægen som en mindre indgribende foranstaltning beslutte, at patienten om fornødent med magt skal have et beroligende middel.

Stk. 2. Lægen skal være til stede, mens det beroligende middel gives.

Undtagelser fra ovennævnte kriterier for fysisk magtanvendelse:

§ Overførsel af en patient, fra åben til lukket afdeling, behandles – såfremt patienten **ikke** samtykker – efter reglerne om tvangstilbageholdelse.

§ Magtanvendelse i forbindelse med tvangsbehandling

§ Indgivelse af beroligende middel med tvang.

§ Personlig hygiejne under anvendelse af tvang.

Ved disse 4 undtagelser skal der ikke udfyldes tvangsprotokol vedr. fysisk magtanvendelse (denne skal beskrives i journalen), men derimod vedr. ”den primære tvangsforanstaltning”.

Udfyldelse af tvangsprotokol skema 3

Følgende angives:

§ Patientens navn og cpr-nr.

§ Indgrebets art og omfang.

§ Begrundelse for indgrebet - herunder fra det implicerede personale.

§ Tidspunktet for indgrebets iværksættelse og ophør.

§ Navnet på den ordinerende/tilstedeværende læge.

§ Navne på det implicerede personale.

Vejledning nr. 10575 af 20/12/2006 om udfyldelse af tvangsprotokoller (registrering af anvendelse af

tvang i psykiatrien) samt registrering af anvendelse af udskrivningsaftaler/koordinationsplaner

Der angives både tidspunkt for iværksættelse og ophør.

Navn på ordinerende læge og tilstedeværende personale angives.

Anvendelse af fysisk magt i form af fastholden omfatter tilfælde, hvor personalet i kortere tid må fastholde en patient, der opfylder betingelserne for tvangsfiksering, indtil patienten er faldet til ro.

Det registreres også som fastholden, når en patient føres til et andet opholdssted inden for den samme administrative enhed på sygehuset. Overførelse til lukket afdeling, som patienten modsætter sig, registreres ikke som fysisk magtanvendelse, men behandles efter reglerne om tvangstilbageholdelse.

Hvis fastholden er et nødvendigt middel til at gennemføre tvangsbehandling eller tvangsfiksering, er det ikke at betragte som en selvstændig magtanvendelse og skal derfor ikke registreres som en selvstændig tvangsforanstaltning, men kun sammen med tvangsbehandlingen eller tvangsfikseringen.

Omfang og gyldighedsområde

Psykiatrisk personale samt patienter der udsættes for fysisk magt.

Ansvar og opgavefordeling/Ansvar og organisation

§ Beslutning om anvendelse af fysisk magt træffes af en læge, medmindre omgående anvendelse er nødvendig

§ Beslutning om ophør af anvendelsen af fysisk magt kan træffes af læge eller plejepersonale.

Bilag

Ikke relevant

Henvisninger og links

[Bekendtgørelse af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien](#)

[Bekendtgørelse om anvendelse af anden tvang end frihedsberøvelse på psykiatriske afdelinger](#)

[Bekendtgørelse om underretning og klagevejledning i forbindelse med anvendelse af tvang i psykiatrien](#)

[Bekendtgørelse om samtaler efter ophør af en tvangsforanstaltning](#)

Vejledning om:

[Behandlingsplaner](#)

[Eftersamtaler](#)

[Tvangsfiksering](#)

Udskrivningsaftaler og koordinationsplaner (vejledning forventes udgivet primo 2011)

[Husordenspolitik for Region Hovedstadens Psykiatri](#)

[Husorden - overtrædelse heraf](#)

[Klagemuligheder mv. for patienter indlagt på psykiatriske afdelinger](#)

[Vejledning om udfyldelse af tvangsprotokoller m.v. \(retsinfo\)](#)

Relevant faglig evidens på området

Ikke relevant

Referencer

Ikke relevant

Reference til JCI-standarder

BE.3.7

Reference til DDKM-standarder

2.7.3